

Inima YOGA

Osho

Traducere:
Mălina Roxana Chirilă

EDITURA MIX
CRISTIAN 2017

CUPRINS

Prefață.....	vii
Capitolul 1 Ce înseamnă samadhi	1
Capitolul 2 Simplitatea nu e pe gustul egoului	39
Capitolul 3 Și efortul, și abandonarea au nevoie de implicare totală	71
Capitolul 4 Patanjali este foarte convingător	97
Capitolul 5 Diferența dintre necesitate și dorință	125
Capitolul 6 Osho: Începutul unei tradiții, nu sfârșitul ei	151
Capitolul 7 Prin repetarea lui Aum, toate obstacolele dispar.....	179
Capitolul 8 Moartea este alchimică.....	211
Capitolul 9 Cum să devii mai frumos și mai fericit	241
Capitolul 10 E greu să te simți atras de un Buddha	275
Despre autor	307
Centrul internațional de meditație Osho	310
Alte cărți de Osho.....	313

Prefață

Patanjali – eu îi spun omul de știință al lumii religioase, matematicianul misticismului, logicianul ilogicului. În el se întâlnesc doi poli opuși. Dacă un om de știință citește *Sutrela Yoga* ale lui Patanjali, le va înțelege imediat. Un Wittgenstein, o minte logică, va simți imediat o afinitate cu Patanjali, pentru că el este absolut logic. Când vă conduce spre ilogic, o face cu niște pași atât de logici încât nici nu vă dați seama când lasă logica în urmă și vă duce și pe voi dincolo de ea.

Se poartă ca un filozof, ca un gânditor, iar distincțiile pe care le face sunt atât de subtile încât atunci când vă aduce spre *nirvichara*, spre non-contemplare, nici nu vă dați seama când faceți saltul. Saltul a fost împărțit în multe trepte mai mici. Cu Patanjali, nu vi se întâmplă niciodată să vă temeți, pentru că el știe unde se poate întâmpla să vi se facă teamă. El face fiecare treaptă din ce în ce mai mică, până când aveți senzația că rămâneți mereu la aceeași înălțime. Cu el mergeți atât de lent încât nu vă dați seama când s-a petrecut saltul, când ați trecut dincolo de limită. Iar el este și un poet, un mistic – e o combinație foarte rară.

Există mistici care sunt mari poeți, cum ar fi Tilopa și rishii din Upanișade. Există și mari logicieni cum e Aristotel. Însă nicăieri nu mai există altcineva ca Patanjali. Patanjali este o

combinație atât de deosebită încât de la el încoace nu a mai existat nimeni care să-i semene. Este foarte ușor să fii poet, pentru că atunci ești dintr-o bucată. Este foarte ușor să fii logician – pentru că și atunci ești tot dintr-o bucată. Este aproape imposibil să fii Patanjali, pentru că înțelegi atât de multe contrarii – iar el le combină într-o armonie atât de frumoasă. De aceea el a devenit începutul și sfârșitul întregii tradiții yoga.

De fapt, nu el a inventat yoga; yoga este mult mai veche. Yoga exista cu multe secole înainte de Patanjali. Nu el a descoperit-o, dar aproape că a ajuns să fie considerat descoperitorul și fondatorul ei, doar pentru că are o personalitate atât de rară. Mulți lucraseră înaintea lui și se știa aproape tot ce a scris el, dar yoga aștepta un Patanjali. Și brusc, când a vorbit Patanjali despre ea, totul s-a ordonat și el a devenit considerat fondatorul ei. El nu este de fapt fondatorul, dar personalitatea lui este o asemenea combinație de contrarii, Patanjali cuprinde în sine elemente atât de imposibil de cuprins, încât a devenit fondatorul yoga – aproape fondatorul. Acum aceasta va fi mereu asociată cu Patanjali.

Osho

Yoga: știința sufletului, vol. 3

1

Ce înseamnă samadhi

Samprajnata samadhi este *samadhi* însoțit de gândire,
reflexie, beatitudine și purul sentiment de a fi.

În *asamprajnata samadhi*, toate activitățile mentale se opresc,
iar în minte nu mai rămân decât impresii nemanifestate.

Videhașii și prakriti-layașii obțin *asamprajnata samadhi* pentru
că într-o viață anterioară au renunțat la identificarea cu corpul.
Se reîncarnează pentru că sămânța dorinței lor continuă să existe.

Ceilalți obțin *asamprajnata samadhi* prin credință,
efort, amintire, concentrare și discriminare.

Patanjali este cel mai mare om de știință al lumii interioare; abordarea lui este cea a unei minți științifice. Nu este un poet. În acest sens, este o ființă foarte rară, pentru că cei care pătrund în lumea interioară sunt aproape întotdeauna poeți; cei care pătrund în lumea exterioară sunt aproape întotdeauna oameni de știință.

El este o floare rară, o persoană cu o minte științifică a cărei călătorie este interioară. De aceea are primul și ultimul cuvânt: el este alfa și omega. În cinci mii de ani, nimeni n-a putut să-i îmbunătățească scrierile. Și se pare că nu poate nici măcar să existe vreo îmbunătățire. El va avea mereu ultimul cuvânt – pentru că el însuși este o combinație imposibilă. Este aproape imposibil să ai o atitudine științifică și să pătrunzi în interiorul ființei. El vorbește ca un matematician, ca un logician. Vorbește ca Aristotel, dar este un Heraclit.

Încercați să înțelegeți fiecare lucru pe care vi-l spune. Vă va fi greu, pentru că termenii lui sunt cei ai logicii și rațiunii, dar el exprimă iubirea, extazul, dumnezeirea. Terminologia lui este cea a unui om care lucrează într-un laborator științific, dar laboratorul lui este cel al ființei interioare. Așa că să nu vă lăsați păcăliți de terminologia lui, ci să țineți minte că este un matematician al poeziei supreme. Patanjali este un paradox, dar nu folosește niciodată un limbaj paradoxal – nu poate s-o facă. El se bazează

mereu pe un suport logic foarte solid. El analizează, disecă, dar scopul lui este sinteza. El analizează doar pentru a sintetiza.

Așa că să nu uitați niciodată care este scopul, și anume să atingeți supremul printr-o abordare științifică. Să nu vă lăsați înșelați de calea pe care mergeți, căci așa a impresionat Patanjali atât de mult mintea occidentală. El a fost dintotdeauna o influență. A fost o influență oriunde i s-a auzit numele pentru că e ușor de înțeles – însă nu e suficient doar să-l înțelegeți. Patanjali este la fel de ușor de înțeles cum este și Einstein. El îi vorbește intelectului, dar trebuie să rețineți un lucru: scopul lui, ținta lui este inima.

El merge pe un teren periculos. Dacă uitați că este și poet, veți fi păcăliți. Iar atunci vă veți atașa prea tare de terminologia lui, de limbajul lui, de raționamentele lui și veți uita care este scopul. El vrea să treceți prin rațiuni pentru a ajunge dincolo de ea; este și aceasta o posibilitate. Puteți epuiza rațiunea atât de profund încât s-o transcendeți. Cu Patanjali treceți prin rațiune, n-o evitați. O folosiți ca pe un pas înainte. Acum ascultați-i cuvintele. Fiecare dintre ele trebuie analizat.

*Samprajnata samadhi este samadhi însoțit de gândire,
reflexie, beatitudine și purul sentiment de a fi.*

El împarte *samadhi*, supremul, în două trepte. De fapt, supremul nu poate fi împărțit. El este indivizibil, nu are trepte. Dar pentru a ajuta mintea, căutătorul, Patanjali îl împarte întâi în două. Primului pas îi spune *samprajnata samadhi*¹ – un *samadhi* în care mintea încă există în forma ei pură.

¹ În original, *samprajnata* și *asamprajnata* sunt scrise „*sampragyata*” și, respectiv, „*asampragyata*”. Am ales să utilizez însă transliterările folosite deja în România pentru acești termeni, pentru a fi mai ușor de identificat (n.tr.)

Primul pas: mintea trebuie rafinată și purificată – nu puteți renunța la ea pur și simplu. Patanjali spune, „Este imposibil să renunțați la ea, pentru că impuritățile tind să se agațe. Puteți scăpa de ea doar când mintea este absolut pură – atât de rafinată, atât de subtilă, încât nu mai are tendința de a se agăța.”

Nu spune, „Renunțați la minte,” așa cum spun maeștrii Zen. Spune, „E imposibil să renunțați la ea. Vorbiți prostii.” Maeștrii Zen spun adevărul, dar voi nu puteți să faceți ceva în privința asta, pentru că mintea impură are o greutate – atârnă ca o piatră. Și o minte impură e plină de dorințe – milioane de dorințe neîndeplinite, care vor să le îndepliniți, care vă cer să le îndepliniți – milioane de gânduri incomplete. Cum puteți să renunțați la ea? Ceea ce nu s-a terminat încearcă mereu să ajungă la final. Patanjali spune: „Nu uitați, nu puteți renunța la un lucru decât dacă s-a încheiat.”

N-ați observat? Dacă sunteți artiști și faceți o pictură, vă e imposibil să uitați de ea până n-o terminați. Acea pictură va continua să vă bântuie gândurile. Dormiți prost; pictura e mereu acolo. E ca un curent care curge prin adâncul minții voastre. Curge, cere să fie terminată. După ce e terminată, gata. Puteți uita de ea. Mintea are tendința de a termina lucruri. Mintea este perfecționistă, așa că tot ce este incomplet creează tensiuni în ea.

Patanjali spune, „Nu puteți renunța la gândire decât dacă este atât de perfectă încât n-o mai puteți îmbunătăți în niciun fel; atunci puteți pur și simplu să o aruncați și să uitați de ea.” E o abordare complet opusă Zenului, complet opusă lui Heraclit. Primul *samadhi*, care e *samadhi* doar cu numele, este *samprajnata* – *samadhi* cu o minte purificată. Al doilea *samadhi* este *asamprajnata* – *samadhi* fără minte. Dar Patanjali spune, „Când mintea dispare și nu există gânduri, chiar și atunci sămânța subtilă a trecutului continuă să se afle în inconștient.”

Mintea conștientă este împărțită în două. Întâi, *sampraj-nata* – mintea într-o stare purificată, cum e untul clarificat. Are o frumusețe proprie, dar continuă să existe. Și indiferent cât ar fi de frumoasă, mintea este urâtă; indiferent cât de pură și de tăcută este, fenomenul minții în sine este impur. Nu puteți purifica o otravă, pentru că rămâne o otravă. Dimpotrivă, cu cât o purificați mai mult, cu atât devine mai otrăvitoare. Poate să pară foarte, foarte frumoasă; poate că are propria ei culoare, propriile nuanțe, dar este în continuare impură.

Întâi trebuie purificată, apoi trebuie să renunțați la ea. Însă călătoria nu se termină aici pentru că toate acestea au loc în mintea conștientă. Ce veți face cu mintea inconștientă? Chiar în spatele vărilor minții conștiente se află un vast continent al minții inconștiente. În inconștient se află sămânța tuturor vieților pe care le-ați trăit până acum.

Patanjali împarte inconștientul în două. El spune că este „*sabija samadhi*”² atunci când inconștientul continuă să existe și ați renunțat conștient la minte, când este un *samadhi* cu semințe: *sabija*. Când și acele semințe sunt arse, atingeți perfecțiunea – *nirbija samadhi*: *samadhi* fără semințe.

Astfel, conștientul și inconștientul se află pe două trepte diferite. Când ajungeți la *nirbija samadhi*, la extazul ultim... Atunci dispăreți, pentru că nu mai aveți în voi semințe care să încolțească și să înflorească și să vă ducă în noi călătorii prin existență.

În aceste sutre, el spune: *Samprajnata samadhi este samadhi-ul însoțit de gândire, reflexie, beatitudine și purul sentiment de a fi*. Dar acesta este primul pas. Mulți se înșală aici; ei cred că acesta este ultimul pas pentru că este atât de pur. Vă simțiți

² La fel ca în cazul altor cuvinte sanscrite, am optat pentru transliterarea utilizată deja în limba română. Astfel, termenii „*sabeej*” și „*nabeej*” din varianta în engleză sunt redați aici ca „*sabija*” și „*nirbija*”. (n. tr.)

atât de plini de beatitudine și de fericiți încât credeți că acum nu mai e nimic de obținut. Dacă îl întrebați pe Patanjali, el va spune, „*Satori* din Zen este doar primul *samadhi*. Nu este cel final, cel suprem; acela este încă departe.”

Cuvintele pe care le folosește el nu pot fi traduse exact în limba voastră pentru că sanscrita este o limbă absolut perfectă; nicio altă limbă nu se apropie de perfecțiunea ei. Așa că va trebui să vi le explic eu. Cuvântul pe care-l folosește aici este *kutarka*. Acesta a fost tradus ca „rațiune”. Este o traducere slabă. Trebuie să înțelegeți ce înseamnă *kutarka*. *Tarka* înseamnă logică, rațiune. Patanjali spune că există trei tipuri de logică. Uneia îi spune *kutarka*: rațiunea îndreptată spre negativ; este gândirea orientată mereu spre „nu”, spre negare, îndoială, nihilism.

Indiferent ce-i spuneți omului care trăiește în *kutarka* – în logica negativă – el se gândește mereu cum să nege acel lucru, cum să spună „nu”. El se uită spre negativ. Mereu se plânge, protestează. El simte mereu că ceva nu e în regulă undeva – mereu. Nu puteți să-l faceți să-i fie bine, pentru că aceasta este orientarea lui. Dacă-i spuneți să se uite la soare, nu va vedea soarele, va vedea petele de pe soare. Va vedea mereu partea întunecată a lucrurilor; aceasta este *kutarka*: rațiunea greșită. Dar ea arată la fel ca rațiunea.

În cele din urmă, vă va conduce la ateism. Îl negați pe Dumnezeu, pentru că dacă nu puteți vedea binele și partea luminoasă a vieții, cum ați putea să-l vedeți pe Dumnezeu? Pur și simplu îl negați. Întreaga existență se întunecă. Totul este greșit și creați un iad în jurul vostru. Dacă totul este greșit, cum ați putea fi fericiți? Iadul este creația voastră și mereu puteți găsi ceva în neregulă pentru că lumea se bazează pe dualitate. Tufele de trandafiri au flori frumoase, dar au și spini. Cel care trăiește în *kutarka* va număra spinii și va ajunge la concluzia că trandafirul trebuie să fie o iluzie; nu poate exista. Între atâția spini,

milioane de spini, cum ar putea exista un trandafir? Este imposibil, posibilitatea în sine este negată. Cineva vă înșală.

Mulla Nasruddin era foarte, foarte trist. S-a dus la preot și i-a zis: „Iar mi-au fost distruse culturile – n-a plouat. Ce să fac?”

Preotul i-a spus: „Nu fi așa de trist, Nasruddin. Uită-te la partea frumoasă a vieții. Poți să fii fericit pentru că mai ai atâtea lucruri de care să te bucuri în viață. Și să crezi mereu în Dumnezeu, care are grijă de tine și îți dă de toate. El are grijă și de păsările cerului, așa că de ce te îngrijorezi?”

Nasruddin a răspuns, foarte amărât: „Da! Mi-a luat mie porumbul și l-a dat mai departe! Dumnezeu are grijă de păsările cerului cu porumbul meu.”

Nu poate să vadă care e ideea. Cultura lui a fost distrusă de păsări, Dumnezeu are grijă de ele, „iar mie mi-au fost distruse culturile”. Acest tip de gândire găsește mereu un motiv de îngrijorare, deci va fi mereu în tensiune. Anxietatea o urmează ca o umbră. La asta se referă Patanjali când spune *kutarka* – logică negativă, rațiune negativă.

Apoi există *tarka* – rațiunea simplă. Rațiunea simplă nu duce nicăieri. Merge în cercuri pentru că nu are niciun scop. Puteți să tot raționați și raționați, dar nu veți ajunge la nicio concluzie pentru că rațiunea poate ajunge la o concluzie doar dacă are un scop de la bun început. Dacă mergeți într-o singură direcție, până la urmă ajungeți undeva. Dacă mergeți în toate direcțiile, uneori spre sud, alteori spre est sau vest, doar vă pierdeți energia.

Rațiunea fără niciun scop este denumită *tarka*. Rațiunea cu o atitudine negativă este numită *kutarka*; iar rațiunea bazată pe pozitiv este numită *vitarka*. *Vitarka* înseamnă rațiune specială. Astfel, *vitarka* este primul element din *samprajnata samadhi*.

Cel care vrea să obțină pacea interioară trebuie să se antreneze în *vitarka*, în rațiunea specială. El se uită mereu la partea bună a lucrurilor, la pozitiv. El numără florile și uită de spini – nu că n-ar exista spini, dar nu-și face griji în privința lor. Dacă iubiți florile și le numărați, vine un moment când nu mai credeți în spini – cum ar putea exista spini acolo unde se află atâtea flori frumoase? Spinii trebuie că sunt niște iluzii.

Cel care trăiește în *kutarka* numără spinii, iar florile devin iluzii. Cel care trăiește în *vitarka* numără florile, iar spinii devin niște iluzii. De aceea spune Patanjali: „*Vitarka* este primul element; doar după aceea este posibilă beatitudinea. Prin *vitarka* se ajunge în paradis.” Cel care folosește *vitarka* își creează deci paradisul peste tot în jur.

Punctul vostru de vedere contează. Tot ceea ce trăiți este propria voastră creație, indiferent dacă sunteți în paradis sau în infern. Patanjali spune: „Puteți merge dincolo de logică și rațiune doar prin rațiune pozitivă.” Nu puteți merge dincolo de ele prin negativ, deoarece cu cât spuneți mai mult „nu”, cu atât veți găsi mai multe lucruri din cauza cărora să fiți triști, negativi, respinși. Pas cu pas, ajungeți să aveți un „nu” constant în voi – o noapte întunecoasă plină doar de spini, în care nu poate înflori nimic, un deșert.

Când spuneți „da”, găsiți tot mai multe lucruri cărora să le puteți spune „da”. Când spuneți „da”, deveniți ființe pozitive. Atunci îi spuneți „da” chiar vieții și absorbiți tot ceea ce este bun și adevărat prin acel „da” – este un lucru frumos. Acel „da” devine poarta prin care divinul pătrunde în voi; „nu”-ul devine o poartă închisă. Când poarta este închisă, sunteți în infern; când toate porțile sunt deschise, existența curge în voi. Sunteți proaspeți, tineri, vii; deveniți ca niște flori.

Vitarka, vichara, ananda. Patanjali spune: „Când *vitarka* – rațiunea pozitivă – devine o deprindere, atunci puteți deveni

gânditori, dar niciodată înainte de asta. Doar prin *vitarka* apare gândirea.” El înțelege cu totul altceva prin „gândire” decât înțelegeți voi. Voi credeți că și voi gândiți, dar Patanjali nu ar fi de acord. El v-ar zice: „Aveți gânduri, dar nu gândiți.” De aceea spun că Patanjali e greu de tradus.

El spune că aveți gânduri, o mulțime de gânduri hoinare, dar nu aveți gândire. Nu aveți un curent interior care să lege între ele două gânduri. Gândurile voastre sunt dezlănate, nu aveți un plan interior. Gândirea voastră este un haos, nu un cosmos; nu are o disciplină interioară. Uitați-vă la un rozariu: măregele sunt ținute laolaltă de un fir invizibil care trece prin fiecare dintre ele. Gândurile sunt ca măregele, iar gândirea este ca firul. Voi aveți măregele – prea multe, de fapt, mai multe decât ar fi necesar – dar nu aveți un fir interior. Patanjali numește acel fir interior al gândirii *vichara*. Voi aveți gânduri, dar nu gândire, iar dacă lucrurile vor continua tot așa veți înnebuni. Nebunul este un om care are milioane de gânduri, dar nu are gândire. *Samprajnata samadhi* este starea în care nu există gânduri, dar gândirea a atins perfecțiunea. Trebuie să înțelegeți această distincție.

De la bun început, gândurile voastre nu sunt de fapt ale voastre – voi doar le-ați strâns laolaltă. Uneori, într-o cameră întunecată, o rază de lumină reușește să pătrundă prin acoperiș, iar atunci puteți vedea milioane de particule de praf plutind în acea rază. Când mă uit în voi, văd același fenomen: milioane de particule de praf pe care voi le denumiți gânduri. Ele se mișcă înăuntru și în afara voastră, ies din capul vostru și ajung în capul altora, au propria lor viață.

Un gând este un lucru în sine, are propria lui existență. Când cineva moare, toate gândurile lui nebune sunt imediat eliberate și încearcă să-și găsească adăpost pe unde pot. Imediat intră în cei din jur. Sunt ca microbii, au propria lor viață. Chiar

și atunci când sunteți vii, vă trimiteți gândurile peste tot în jurul vostru. Când vorbiți, normal că vă aruncați gândurile spre ceilalți. Dar și când tăceți vă aruncați gândurile de colo-colo. Ele nu sunt ale voastre; acesta este primul lucru pe care trebuie să-l rețineți.

Un om cu o rațiune pozitivă va renunța la toate gândurile care nu sunt ale lui. Ele nu sunt autentice, nu le-a descoperit prin propria sa experiență. El le-a acumulat de la alții, le-a împrumutat, iar ele sunt murdare, au trecut prin multe mâini și prin multe minți. Un om care gândește nu împrumută, lui îi place să aibă gânduri noi, care să fie doar ale lui. Dacă sunteți pozitivi și vă uitați la frumusețe, la adevăr, la bunătate, la flori, dacă deveniți capabili să vedeți chiar și în cea mai apropiată noapte că dimineața se apropie, abia atunci deveniți capabili de gândire.

Atunci vă puteți crea propriile voastre gânduri. Un gând creat de voi are foarte mult potențial; are o forță proprie. Gândurile pe care le-ați împrumutat sunt aproape moarte pentru că au tot călătorit – călătoresc de milioane de ani. Originea lor s-a pierdut. Și-au pierdut tot contactul cu originile lor. Sunt la fel ca praful care plutește în jur. Le prindeți – uneori sunteți conștienți de asta, dar deoarece sunteți conștienți doar în gradul în care sunteți, nu puteți vedea natura lucrurilor.

Uneori stați undeva și brusc deveniți triști fără vreun motiv anume. Nu puteți să vă dați seama de ce. Vă uitați în jur, nu vedeți niciun motiv; nu e nimic acolo, nu s-a întâmplat nimic – voi sunteți la fel ca întotdeauna și brusc vă cuprinde o tristețe. Pe acolo trecea un gând, asta e tot; voi erați în calea lui. A fost un accident. Un gând trecea ca un nor – un gând trist lansat de cineva. Faptul că a dat de voi a fost un accident, iar voi v-ați lăsat purtați de el. Uneori câte un gând persistă – nu vedeți de ce vă tot gândiți la el. Pare absurd, nu vă ajută la nimic, dar

n-aveți ce face pentru că gândul tot continuă să vă bată la ușă. Spune: „Gândește-te la mine”. Un gând așteaptă la ușă, tot bate la ea. Spune: „Fă-mi loc. Aș vrea să intru.”

Fiecare gând are propria lui viață și se mișcă. Are o putere atât de mare, iar voi sunteți atât de neputincioși pentru că nu vă dați seama că sunteți mișcați de gânduri. Întreaga voastră viață constă din astfel de accidente. Vă întâlniți cu diverși oameni și întregul tipar al vieții voastre se schimbă. Ceva vă pătrunde, sunteți posedați și uitați de locul înspre care aveți de gând să vă îndreptați. De atunci încolo începeți să urmați acel gând, vă schimbați direcția. Este doar un accident. Iar voi sunteți ca niște copii.

Patanjali spune: „Aceasta nu este gândire. Aceasta este absența gândirii, nu este gândirea.” Voi sunteți o mulțime, nu o singură persoană. Nu aveți un centru interior care să poată gândi. Când cineva urmează disciplina *vitarka*, disciplina rațiunii corecte, încetul cu încetul devine capabil de gândire. Gândirea este o abilitate; gândurile nu. Gândurile pot fi învățate de la alții; gândirea, niciodată. Gândirea trebuie s-o învățați voi singuri. Aceasta este diferența dintre vechile școli indiene și universitățile moderne. În universitățile moderne primiți gânduri; în școlile antice – în școlile de înțelepciune – se preda gândirea, nu se predau gândurile.

Gândirea este o calitate a ființei voastre interioare. Ce înseamnă gândirea? Înseamnă să vă păstrați conștiința, să rămâneți treji și conștienți, să vă confrunțați cu o problemă. Când apare un obstacol, vă confrunțați cu el pe deplin conștienți și atunci apare un răspuns, o replică. Aceasta este gândirea.

Însă când vouă vi se pune o întrebare, aveți un răspuns gata pregătit. Înainte să vă puteți gândi la ea, răspunsul vine deja automat. Cineva întreabă: „Există Dumnezeu?” Nici n-a terminat de vorbit că voi deja răspundeți: „Da.” Dați din capetele

voastre de lemn și spuneți: „Da, există.” Gândul acesta este al vostru? V-ați gândit la problemă fix în momentul acesta, sau purtați în memoria voastră un răspuns gata pregătit? Cineva vi l-a dat – părinții, profesorii, societatea; cineva v-a dat acest răspuns de-a gata. Îl purtați ca pe o comoară de preț, dar răspunsul vine doar din acele amintiri.

Un om care gândește își folosește conștiința din nou și din nou de fiecare dată când dă peste o problemă. Vede că e o problemă și creează un gând, fără să-l scoată de-a gata din amintiri. Aceasta este diferența. Un om care are gânduri este de fapt un om care are o memorie, nu un om care are capacitatea de a gândi. Dacă îi puneți o întrebare nouă, se va pierde, nu va ști ce să răspundă. Dacă îi puneți o întrebare la care știe răspunsul, va răspunde imediat. Aceasta este diferența dintre un expert și un om care știe, un om care poate gândi.

Patanjali spune: „*Vitarka*, rațiunea corectă, duce la reflexie, *vichara*³; *vichara*, reflexia, duce la beatitudine.” Bineînțeles, aceasta este doar prima străfulgerare pe care o veți avea și este doar o străfulgerare; va veni, apoi se va pierde. Nu o veți putea păstra prea mult. Este doar o străfulgerare. Este ca și cum timp de o clipă ar fi apărut un fulger, iar întunericul ar fi dispărut – dar întunericul se întoarce din nou. Este ca și cum norii ar fi dispărut și timp de o clipă ați putut vedea luna, dar apoi iar s-au întors norii. Sau, într-o dimineață frumoasă vă uitați spre Himalaia și vedeți timp de o clipă Gourishankar – cel mai înalt vârf. Dar apoi apar norii și cețurile și vârful dispare. Acesta este *satori*. De aceea – să nu încercați niciodată să traduceți *satori* cu *samadhi*. *Satori* este o străfulgerare. Mai sunt multe de făcut după ce ați ajuns la *satori*. De fapt, munca adevărată începe

³ La fel ca în cazul altor cuvinte sanscrite, am optat pentru transliterarea utilizată deja în limba română. Astfel, termenul „*vichar*” din varianta în engleză este redat aici ca „*vichara*”. (n. tr.)

după primul *satori*, după prima străfulgerare, pentru că atunci simțiți prima oară infinitul. Atunci începe căutarea autentică. Înainte, căutarea voastră era așa și așa, călduță, pentru că nu aveți cu adevărat încredere, nu erați siguri că făceați ce trebuie, că mergeați unde trebuie, nu știați sigur ce se întâmpla.

Înainte, era vorba de credință, de încredere. Înainte, aveți nevoie de un maestru care să vă arate calea, să vă readucă din nou și din nou pe ea. Iar după *satori*, nu mai aveți credință, ci știți. Acum nu mai e un efort să aveți încredere; acum sunteți încrezători pentru că propria voastră experiență v-a arătat ce era de văzut. După prima străfulgerare începe adevărata căutare. Înainte de ea, doar vă învârteați în cercuri. Rațiunea corectă duce la reflexia corectă, reflexia corectă duce la beatitudine, iar această beatitudine duce la o stare pură de a fi.

O minte negativă este mereu egoistă. Și aceasta este starea impură de a fi. Simțiți „eu”-l, dar îl simțiți din motivele greșite. Priviți și veți vedea că egoul se hrănește cu „nu”. Atunci când spuneți „nu”, egoul se trezește. Atunci când spuneți „da”, egoul nu se poate trezi, pentru că are nevoie de luptă, de provocare, de ceva sau de cineva căruia să i se opună. Nu poate exista de unul singur, are nevoie de dualitate. Un egoist caută mereu lupta – cu cineva, cu ceva, cu o situație. El încearcă mereu să găsească ceva căruia să-i spună „nu” – pentru a câștiga, pentru a fi victorios.

Egoul este violent, iar acel „nu” este cea mai subtilă violență. Chiar și când refuzați lucrurile obișnuite, tot apare egoul. Un copil mic îi spune mamei: „Pot să ies la joacă?”, iar ea zice: „Nu”. Nu era vorba de mare lucru, dar atunci când mama spune „nu”, ea simte că este cineva. De exemplu, mergeți la gară și cereți un bilet și vânzătoarea pur și simplu vă ignoră. Continuă să lucreze, chiar dacă nu are nimic de făcut. Dar ce spune de fapt este: „Nu, așteaptă!” Atunci simte că este cineva. De aceea,

în birourile de pretutindeni veți auzi mereu „nu”. „Da” este rar, foarte rar. Cineva care vinde bilete îi poate spune „nu” oricui, indiferent cine ar fi clientul. Atunci vânzătorul se simte puternic. Acel „nu” dă un sentiment de putere – să nu uitați asta. Dacă nu este absolut necesar, să nu spuneți niciodată „nu”. Chiar și dacă este absolut necesar, să-l spuneți într-un mod atât de afirmativ încât să nu apară egoul. Puteți spune... Chiar și un „nu” poate fi spus în așa fel încât să pară un „da”. Puteți spune și un „da” astfel încât să pară să fie un „nu”. Depinde de ton, de atitudine, de gest.

Să țineți minte: dacă vreți să fiți căutători, trebuie să nu uitați niciodată că trebuie să trăiți încontinuu în parfumul lui „da”. Asta înseamnă să fiți oameni credincioși. Un om credincios spune mereu „da”, chiar și atunci când e nevoie de un „nu”, el tot „da” spune. El nu vede că există vreun antagonism în viață. El afirmă. El îi spune „da” corpului, îi spune „da” minții, le spune „da” tuturor. El îi spune „da” existenței totale. Înflorirea supremă apare atunci când spuneți un „da” categoric, fără condiții. Brusc, egoul cade – nu mai poate sta în picioare, are nevoie de cârjele lui „nu”. Atitudinea negativă creează egoul. Când atitudinea este pozitivă, egoul cade, iar ființa este pură.

Sanskrita are două cuvinte pentru „eu” – *ahankara*⁴ și *asmīta*. Sunt greu de tradus. *Ahankara* este sentimentul greșit al lui „eu” care apare atunci când spuneți „nu”. *Asmīta* este sentimentul corect al lui „eu”, care apare când spuneți „da”. Ambele sunt „eu”. Unul este impur; „nu”-ul este impur – negație, distrugere. „Nu”-ul este distructiv, o distrugere foarte subtilă. Să nu-l folosiți niciodată, să renunțați la el cât de des puteți. Când sunteți atenți, să nu-l folosiți. Chiar dacă trebuie să-l spuneți, să

⁴ La fel ca în cazul altor cuvinte sanscrite, am optat pentru transliterarea utilizată deja în limba română. Astfel, termenul „*ahankar*” din varianta în engleză este redat aici ca „*ahankara*”. (n. tr.)

găsiți o cale ocolită prin care să-l faceți să pară un „da”. Pas cu pas, vă veți obișnui și veți simți că prin „da” înflorește în voi o puritate extraordinară.

Și *asmita*; *asmita* este egoul lipsit de ego. Acolo nu apare sentimentul de „eu” care să existe împotriva cuiva – este doar sentimentul de a fi, fără a fi împotriva cuiva. Doar sentimentul singurătății totale... Iar singurătatea totală este cea mai pură stare. Când spunem „eu sunt”, „eu” este *ahankara*, „sunt” este *asmita* – doar sentimentul de a fi, fără un „eu” atașat, doar sentimentul existenței, al ființei. „Da”-ul este frumos. „Nu”-ul este urât.

În asamprajnata samadhi, toate activitățile mentale se opresc, iar în minte nu mai rămân decât impresii nemanifestate.

Samprajnata samadhi este primul pas: rațiunea corectă, reflexia corectă, o stare de beatitudine, o străfulgerare de beatitudine și sentimentul de „a fi”. Existența pură și simplă fără ego duce la *asamprajnata samadhi*. Întâi apare puritatea, apoi ceva ajunge să dispară, pentru că și cel mai pur lucru este impur prin simplul fapt că există. „Eu” este greșit; și „sunt” este greșit – „sunt” e mai bun decât „eu”, dar există o posibilitate mai înaltă atunci când dispare și acel „sunt”, când dispare nu doar *ahankara*, ci și *asmita*. Sunteți impuri, apoi deveniți puri, dar dacă începeți să simțiți că sunteți puri, atunci puritatea în sine devine o impuritate și trebuie să dispară.

Dispariția purității este *asamprajnata samadhi*; dispariția impurității este *samprajnata samadhi*. Dispariția atât a purității, cât și a impurității este *asamprajnata*. Atunci se oprește întreaga activitate mentală. În prima stare, dispar gândurile, iar în a doua stare, dispare și gândirea. În prima stare, dispar spinii; în a doua stare, dispar și florile. Când dispare „nu” în prima

stare, rămâne „da”. În a doua stare, dispare și „da”, pentru că „da” este mereu legat de „nu”. Cum puteți să rămâneți cu „da” fără niciun „nu”? Cele două sunt împreună, nu pot fi separate. Dacă „nu” dispare, cum puteți spune „da”? În profunzime, „da” îi spune „nu” lui „nu”. Negarea negării – dar există un „nu” subtil. Când spuneți „da”, ce faceți? Nu spuneți „nu”, dar acel „nu” există în interior. Nu îl scoateți la iveală; este nemanifestat.

„Da”-ul vostru nu poate însemna nimic dacă nu aveți un „nu” interior. Ce să însemne? Nu va avea niciun sens. „Da” are sens doar datorită lui „nu”; „nu” are sens doar datorită lui „da”. Sunt o dualitate.

În *samprajnata samadhi*, „nu”-ul dispare; tot ceea ce este greșit dispare. În *asamprajnata samadhi*, „da”-ul dispare; și tot ceea ce este bun dispare. În *samprajnata samadhi*, renunțați la diavol; în *asamprajnata samadhi*, renunțați și la Dumnezeu. Ce fel de Dumnezeu poate exista fără diavol? Sunt două aspecte ale aceleiași monede.

Toată activitatea se oprește. Și „da”-ul este o activitate, iar activitatea este o tensiune. Se întâmplă ceva... Chiar dacă e frumos, tot se întâmplă ceva, iar după un timp chiar și frumosul devine urât. După un timp, vă plictisiți de flori; după un timp, activitatea, chiar dacă e foarte subtilă și pură, vă face să trăiți în tensiune; devine o anxietate. *În asamprajnata samadhi, toate activitățile mentale se opresc, iar în minte nu mai rămân decât impresii nemanifestate.*

Dar nici acum nu ați atins scopul. Ce se va întâmpla cu toate impresiile pe care le-ați strâns în trecut? Timp de multe, multe vieți, ați trăit, ați acționat, ați reacționat. Ați făcut multe lucruri, ați distrus multe lucruri. Ce se va întâmpla cu toate acelea? Mîntea conștientă a devenit pură; mîntea conștientă a renunțat până și la acțiunea de a fi pură. Dar inconștientul este vast și voi păstrați acolo semințele, tiparele din trecut. Ele sunt în voi.

Copacul a dispărut, l-ați doborât complet – dar semințele lui au căzut și se află pe pământ și vor încolți atunci când vine sezonul lor. Veți avea o nouă viață, veți renaște iar. Evident, calitatea voastră va fi alta, dar vă veți renaște iar pentru că acele semințe nu au fost încă arse.

Ați renunțat la tot ce era manifestat. Este ușor să renunțați la manifestare; este ușor să tăiați toți copacii. Puteți să mergeți într-o grădină și să smulgeți gazonul; puteți ucide totul, dar în două săptămâni vor apărea din nou plante, pentru că tot ce ați făcut a fost să smulgeți ce era manifestat. Nu v-ați atins de semințele care se află în sol. De asta vă veți ocupa în a treia stare.

Asamprajnata samadhi este încă *sabija* – cu semințe. Și există metode: cum să ardeți acele semințe, cum să creați focul – focul de care vorbea Heraclit – cum să creați focul cu care să ardeți semințele inconștiente. Când acelea dispar, solul este absolut pur și nimic nu mai poate răsări din el. Nu mai există naștere, nu mai există moarte. Întregul ciclu se oprește pentru voi, voi ați ieșit din ciclu. Nu vă ajuta la nimic dacă ieșiți din societate, atâta timp cât nu ieșiți și din acest ciclu. De-abia atunci renunțați cu adevărat!

Buddha a renunțat cu adevărat; Mahavira, Patanjali, și ei au renunțat cu adevărat. Nu au renunțat doar la sistem sau la societate, ci au renunțat chiar la ciclul vieții și al morții. Dar acest lucru se întâmplă doar când toate semințele sunt arse. Finalul este *nirbija samadhi* – lipsit de semințe.

În asamprajnata samadhi, toate activitățile mentale se opresc, iar în minte nu mai rămân decât impresii nemanifestate.

Videhașii și prakriti-layașii obțin asamprajnata samadhi pentru că într-o viață anterioară au renunțat la identificarea cu corpul.

Se reîncarnează pentru că sămânța dorinței lor continuă să existe.

Chiar și un Buddha se naște din nou dacă în viața anterioară a ajuns la *asamprajnata samadhi*, dar semințele au continuat să existe. A trebuit să revină din nou. Chiar și un Mahavira se naște – o dată; semințele îl aduc aici. Dar aceasta va fi ultima lui viață. După *asamprajnata samadhi* mai este posibilă doar o viață. Dar calitatea acestei vieți este complet diferită, pentru că acea persoană nu se mai identifică acum cu trupul. Acest om nu are nimic de făcut, pentru că activitatea minții s-a oprit. Ce să facă? Și de ce este nevoie de o viață? El doar trebuie să le permită acelor semințe să se manifeste, în timp ce el rămâne un martor. Acesta este focul.

Un om a venit la Buddha și l-a scuipat; omul era foarte furios. Buddha și-a șters fața și l-a întrebat: „Ce altceva mai ai de spus?”

Omul nu putea înțelege, era foarte furios – era roșu de furie. Nu putea înțelege ce spunea Buddha. Totul era atât de absurd, pentru că Buddha nu reacționa, așa că individul acela s-a blocat – nu știa ce să facă, ce să spună. A plecat și n-a putut dormi întreaga noapte. Cum să poți dormi când tu ai insultat un om, dar acela n-a reacționat deloc? Insulta se întoarce la tine. Ai aruncat săgeata; n-a fost primită. S-a întors. N-a găsit adăpost, așa că s-a întors la sursă. L-a insultat pe Buddha, dar insulta nu și-a găsit adăpost acolo, așa că unde să meargă? S-a întors la stăpânul ei inițial.

Toată noaptea s-a zbătut; nu-i venea să creadă că se întâmplase așa ceva. A început să regrete – că nu făcuse ce trebuia, că nu făcuse un lucru bun. A doua zi, dis de dimineață, s-a dus și și-a cerut iertare.

Buddha a zis: „Nu-ți face griji. Trebuie că ți-am greșit cândva în trecut. Acum ne-am reglat conturile. Nu voi reacționa; altfel, din nou și din nou... Gata! Nu am reacționat pentru

că exista o sămânță undeva și trebuia să fie distrusă. Acum datoriile noastre unul față de celălalt s-au terminat.”

În această viață, când un *videha* – cineva care a înțeles că nu este corpul, cineva care a atins *asamprajnata samadhi* – se întoarce în lume, o face doar pentru a se ocupa de datorii. Întreaga lui viață constă doar în încheierea tuturor datoriilor; milioane de vieți, multe relații, multe implicări, promisiuni – totul trebuie terminat.

S-a întâmplat odată...

Buddha a ajuns într-un sat; întregul sat se adunase laolaltă și era dornic să-l asculte. Era o șansă rară, pentru că până și capitalele îl invitau mereu, dar el nu le vizita niciodată. Ajunsese în acest sat mic, de nicăieri, fără nicio invitație. Sătenii n-ar fi reușit niciodată să-și facă destul curaj încât să-l roage să vină în satul lor. Era un sat mic, avea doar câteva colibe, iar Buddha apăruse neinvitat! Toți erau plini de entuziasm, dar el stătea sub un copac și nu spunea nimic. Așa că l-au întrebat: „Ce aștepți? Toată lumea este aici; întregul sat e aici. Poți începe.”

Buddha a răspuns: „Dar eu trebuie să aștept pentru că am venit pentru cineva care nu este aici. Trebuie îndeplinită o promisiune, trebuie încheiată o datorie. Aștept acea persoană.”

A venit o fată și Buddha a început să vorbească. După ce a terminat, l-au întrebat: „Pe fata asta o așteptai?”

Fata aparținea castei celor care nu trebuiau atinși, cea mai de jos. Nimeni nu se gândise că Buddha o aștepta pe ea. Iar el le-a răspuns: „Da, pe ea o așteptam. Când călătoream pe aici, m-a întâlnit pe drum și mi-a spus: ‘Așteaptă, pentru că trebuie să merg în celălalt sat ca să lucrez, dar mă întorc curând.’ Cândva, într-o viață anterioară, i-am promis că atunci când mă voi ilumina voi veni să-i spun ce s-a întâmplat cu mine. Trebuia